

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej . . . K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
na mesec 4-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 83.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln, dvakrat po 11 vln, trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln, parle in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročila vedno **po nakazilu**. Na samo pisemne naročbe brez poslaže denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v L. nadstr. levo), telefon št. 34

Sramota Kranjske.

Vse kronovine so stobile že svojo dolžnost nam učiteljstvu ali pa so vsaj že pokazale, da nameravajo učiteljstvu izboljšati položaj. Povsod se je to že zgodilo samo tam ne, kjer gre za treti slovenskega učitelja. Vlada je bila primorana — seveda proti svoji lastni volji — priznati učiteljstvu draginske doklade. Naša nemškonalna vlada ima draginske doklade in enkratne vzdrževalne prispevke za vsakogar, subvencionira skrahirana nemška podjetja ter jih postavlja z milijoni davkoplačevalcev na noge. Ta ista naša vlada pa se obotavlja, — da, proti — dati učiteljstvu, kar mu je potrebno, da ne pogine vsled pomanjkanja. Svojo pomoč veže na naklonjenost deželni odborov, ker ve, da bo odpadla pač trohica nemškemu učiteljstvu tam, kjer imajo Nemci večino, da pa se bo Slovonom godila krivica povsod, kjer so v manjšini ali kjer ima vlada svoje krmavce, bodisi v deželnih odborih, bodisi v deželnih šolskih svetih.

Vse dežele, ne pa Kranjske, vse dežele so spoznale in priznale važnost učiteljskega stanu. Povsod plačujejo učiteljstvu draginske doklade, ponekod skromne, drugod izdatnejše, samo pri nas morajo učitelji stradati in umirati ob že za predvojne čase sramotnih plačah. Nikjer v nobenem privatnem učnem zavodu se ne upajo ob današnjih razmerah nuditi učiteljstvu tako beraške plače, kakor jo mora naše učiteljstvo molče vtikati v žep, da se mu ne očita nelojalnost in upornost. Nobene resne volje ni, da bi se pomagalo našemu učiteljstvu niti pri kranjskem deželnem odboru, niti pri naši vladi. Naravnost idiot bi moral biti oni, ki bi mogel zagovarjati, da more naše učiteljstvo tudi samo životartiti še ob plačah, ki jih je prejemale pred vojno, ki pa se celo znižujejo vsled višjih davkov, — vsled volnih doklad na davke.

Učiteljstvo v Sudetskimi deželah je nastopilo s svojimi zahtevami. Noben nemški poslanec se ni čutil primorane spremiti te zahteve s svojim priporočilom. Kdaj ste slišali, da je čutil siti z lačnim? Tudi to si je treba dobro zapomniti. Vlada je sicer odgovorila na usta svojega ministra, da je pripravljena priznati draginske doklade, ne pa enkratnih prispevkov, češ, da je to delokrog dežel in da bi tak prispevek prehodil zadel državno blagajno. Deželni zbori so vrženi v staro šaro, deželni odbori se upirajo tem izdatkom, češ, da je to dolžnost države. Učiteljstvo pa mora stradati in ginevati bede se naprej.

Siti smo gledati to bedo med učiteljstvom, prepričani smo, da učitelji tega bremena ne bodo mogli več prenašati, vemo, da ni več daleč čas, ko bo moral odpovedati tudi najbolj potrepljivi učitelj-trpin, zato pa zahtevamo v imenu svojih otrok, v imenu vse svoje bodočnosti, da se napravi konec tej svetovni sramoti, ki je mogoča samo še pri nas. Zahtevamo, da se plača tudi pošteno delo našega učiteljstva, kakor se to spodobi v vsaki državi, ki hoče imeti pravico, da jo nazivljamo kulturno.

Ozrmo se samo na Štajersko. Učiteljstvo je dobivalo tam draginske doklade že od lanskega leta. Odkazi države bodo tamošnjemu učiteljstvu v priboljšek in če se pravočasno, to je med počitnicami izplačajo, ko ima učiteljstvo še čas poiskati si virov za vzdržanje preko najhujših zimskih časov, bodo tudi nekaj zalegli. Pri nas tega ni. Naš kranjski deželni odbor se do danes ni čutil potrebe sklicati v tej veljavni zadevi seje, ker bi se temu skrajšal dopust, onemu pa bi se skrčil čas za agitacijo, ki je našemu narodu le v kvar in ker je po svoji večini učiteljstvu sovražen. Tako počenjanje pa je tudi naši deželni vladi po godu, ker si lahko zasluži pohvalo centralne vlade, da je prihranila državni blaginji par tisočakov ter pomagala zatirati trpečega slovenskega učitelja.

„L' Eco“ proti Slovencem.

Ničvrednim glasilom planinskih Nemcev se je pridružila »L' Eco« v Trstu. Ravno tako kriči in hujska na Slovence. Podtika nam, da se hočemo polastiti tujega imetja in da se bomo s sovražniki države.

Glasilo Faidutti - Bugattove stranke se je zagnalo v naše kraške begunce, ki so se vrnili domov, da si hočejo osvojiti »agro monfalconese«, trziško ravnino, ki je latinska, italijanska, furlanska, koder se je od pamtveka razlegala samo »il dolce idioma del sic«. Doberdob, Jamile, Opateselo, Devin! Kdo ne pozna teh krajev? Najhujši bojni vihar ob Soči je razdelal te kraške kraje in jih razdelal. Tuji opisovalci kraškega ozemlja so pravili, da je tam vse opustošeno, vse golo, kakor na luni. Vse je vzel in uničil sovražnik, vzel in uničil pa ni ljubezni do rodne grude našemu Kraševcu. In ta ljubez ga je gnala domov. Ker pa ni mogel bivanje sredi samega razbitja kamenja, se je ta ali ona družina bližje ali dalje svojega kraja nastanila začasno, zeleč započeti delo, da bi se domača kmetija vzpostavila in bi se mogla na to znova neseeliti na njej. Med Furlani in Kraševci ni bilo nikdar narodnega sovraštva, kakor ga furlani niso bili med gorškimi Slovenci in Slovenci, niti so sovražstvo samo listi »Piccolove« vrste. »Corriere« v Gorici in razne italijanske politične organizacije, ali posebne uspeha niso dosegli. Jedro furlanskega ljudstva je ostalo tuje takim hujskarijam in begunstvo, je le še bolj strnilo dobre zveze med Furlani in Slovenci. Ali nestalih razmer ne more prenašati »L' Eco«. Zato je zarijalo, kakor da jo je pičil kraški grad, da stopajo Kraševci s svojega gorovja v latinsko ravnino, da jih ne vodi le dedna želja po ravnini, marveč da delujejo panslavistični agitatorji in banke, ki se hočejo polastiti furlanske ravnine, pred vsem trziške ravnine »agro monfalconese«. Takrat, ko se je izvršilo veliko namakalno delo na tem trziškem »agru« na deželne troške, se niso nič branili slovenskega prispevanja k ogromnim stroškom in to prispevanje je bilo večje nego furlansko - italijansko, ker Slovenci plačujejo več davkov, ali sedaj kriči glasilo krščanske furlanske stranke, da ne sme stoniti noben Slovenec na »agro monfalconese« in sploh ne v Furlanijo, kjer je vedno donel samo »il dolce idioma del

sic«. V resnici pa je v vsej goreni Furlaniji in ob toku Soče po ravnini polno krajevnihih imen od Podgore do izliva, ki pričajo, da ni zvenel tod vedno samo »il dolce idioma del sic«. Fara, Majnica, Gradiska, Zdravščina, Zagraj, Vilese (V lesu), Redipulia (Sredi polja), Turjak, Ruda, Beljan, Dobie in pri Starancu in Trziču so bili vedno slovenski posestniki. Iz Doberdoba imajo v Ronkih okoli 36 kmetov, v Starancu okoli 40, v Trziču okoli 10. Ko je bil Thurn - Taxis pred leti prodal svoje posestve v Zagraju, so bili nakupili obilo niiv slovenski Kraševci. Pri morju imajo zemljo za pridelek strelje. Kmetje iz Devina, Medie vasi, Stivana imajo posestva v trziški občini, nekaj malega v Ronkih in Starancu. Nadalje so imeli Devine in Doberdobi v našem celotnem kompleksu veleposesnikov. Pribiti treba še, da je živel Trzič pred dohodom ladijednice popolnoma od slovenskih občin. Trzič je staro slovensko ime za Monfalcone, tako staro kakor Monfalcone. Krajevna imena in priimki kažejo zvezo s Slovenci. In sedanjí župan trziški, zdravnik dr. Rebuta, ali ni morda kraško - slovenskega pokolenja? V Trziču, kateremu nadevajo »L' Eco« naslov »la sentinella del Friuli« (straža Furlanije) se je pred vojno pridno govorilo slovensko. Le vprašajte trgovce in obrtnike! In »il dolce idioma del sic« se je v Trziču včasih kar izbil sredi Slovencev, drugih Slovanov, Nemcev, Angležev itd., katere je spravljala v Trzič ladijednica in razne tovarne. Slovenska posest v furlanski ravnini se je umevno izražala tudi pri občinskih volitvah. Tako so na primer pri občinskih volitvah v Ronkih odločevali Doberdobci. Večina je veleposesstva, v skupini kmetih občin so bili merodajni Doberdobci, občan Ronke, Starancu, Trzič kaže zemljišče pravzaprav dve vrsti lastnikov: furlanskega veleposesnika in malega slovenskega kmeta, Furlani so skoro vsi koloni. In pri volitvah za deželni in državni zbor, kako pridno so iskali furlansko - italijanski agitatorji slovenske glasove. Sedaj jim plačujejo to krščansko glasilo dveh nesrečnih Italijanov Faidutti in Bugatta s hujskanjem proti nim in jih zmerja prav robato, kar nič dobro ne pristaja nim, ki tako radi potrkajo na italijansko kulturo.

Slovenci niso tuji v Furlaniji in ako so šli naši revni kraški begunci po tolikem trpljenju nazaj k morju, so šli domov in ne na tuje. Veselje do doma in do dela jih je gnalo nazaj in ako furlanski veliki posestniki vabijo te naše ljudi na svoja posestva na delo, store to, ker jih poznajo za pridne in dobre kmetovalce. Radi tega ni treba »L' Eco« da govori celo o roparskem Slovencu (slavo rapace), ki sega po tujem imetju. Pa kako spričevalo piše »L' Eco« furlanskim kmetom. Pravi: kmetie s trziškega polja, ki so se za časa italijanske okupacije nastanili v Cervinjanu, Ogletu, Flumicelu, se se niso vrnili: da ne bi izgubili begunske podpore, puščajo v nemer svoje hiše in svojo zemljo, tam pa so se vgnjezdili Slovenci. Slovenski kmet - begunec pa hrepeni le po svoji zemlji in delu. Da se mu omogoči delo in bivanje na domaćini, to hoče, potem ga malo briga begunska podpora.

Brez denunciacije in insinucije tudi ne gre pri »L' Eco«. Zato trdi vmes, da Slovenci mislijo, da je prišel sedaj čas, ko so se mogli spoprijateljiti z nekaterimi slepimi italijanskimi sovražniki. Ležal sem na trdem ležišču in premišljeval o vzroku svojega bivanja med štirimi stenami v družbi »inteligentnih zločincev«. Če nisem bil nikdar prej in ne pozneje filozof, tedaj sem bil gotovo. Našel sem vzrok izven sebe kot posledico brez vzroka! ker pa se ne zgodi »nihil sine causa sufficienti« in sem moral najti logičen vzrok, da se opravičim pred samim seboj, sem ga iskal in našel v objektu svoje eksistence!

Naenkrat čujem močen pok kakor iz vojaške puške in še predno sem se dvignil, je skočil cigan iz »postelje« in za njim vsi drugi. Prestrašeni so se gledali tovariši, jaz pa sem se obrnil proti zamreženemu oknu in poslušal obupne glasove starega cigana . . .

»Zopet eden!« je vzkliknil župan iz okolice in izročal ciganu zadnje poždrave na svoje domače.

»Ne ti, ne ti!« je jokal cigan, ampak jaz pridem na vrsto, ker sem volun!

Letal je po sobi, kakor zverina v zverinjaku, se jokal in klical neprestano:

»Karma, karma!«

Med nami pa je bil tudi mlad Italijan iz kraljevske gledaliških igralcev in velik humorist. Prigovarjal mu je sočutno:

plemeniki v kraljestvu, sedaj da je prišel trenotek, ko požro tiste štiri Italijane ob Adriji. Tudi v nekem drugem članku išče zveze med Italijani in Jugoslovani, ki naj bi temu nečednemu listu služila za denunciacijo.

Vse tako-le besedičenje pušča nas popolnoma hladne. Spodbili smo morali le krive trditve glede trziške ravnine in Furlanije sploh napram Slovincem. List pa naj le nadalje hujska in denuncira, bo pač kazal vedno jasneje, da je bila svečana obliuba deželnega glavarja, ko je nastopil svoje mesto, v deželnem zboru, svetec se v avstrijskih redovih, obliuba, da ga bo vodila natežkem in odgovornem mestu samo krščanska ljubezen, nič drugega nego gola fraza.

Zopet hrvatsko-madžarski spor.

Zagreb, 3. avgusta 1918.

Komaj so se polegli umetno razburkani valovi v madžarskem časopisu radi protifrankskega udarca, evo novega dogodka, majhnega po sebi, toda — kamen se je sprožil. Kam zropota?

Včeraj, v petek, je zajednički ogrsko - hrvatski državni zbor nadaljeval razpravo o osnovi zakona o vojni oskrbi. Proti vladni osnovi so v tej seji hrvatski delegati podali naslednjo izjavo: »Visoki sabore! U ime delegata, koje je u ovaj državni sabor izstao hrvatsko - slavonsko - dalmatinski sabor, čast mi je ovo izjaviti: Naš je narod, kao uvijek, takodjer ovaj puta znao, da sred teških vremena shvati i ispunjuje dužnost prema kralju i domovini. Pored žrtava, što ih je već doprinosio naš narod, doprinosi i još će ih doprinositi, preuzima on na sebe takodjer i one terete, koji su skopčani s novim zakonom u interesu učvršćenja naše obrambene sile, pa bi smo poradi toga takodjer prihvatili ovu osnovu zakona, o kojoj se ovdje raspravlja. U ovoj se osnovi zakona medijutim domobranstvo i puč. ust. Ugarske i Hrvatske i Slavonije označuje kao »kraljev. ugarsko domobranstvo i pučki ustanak«. Ovaj se naziv koji sa slovom i duhom nagodbenog zakona, prema kojemu je domobranksa vojska zajednička institucija zemalja ugarske krunice. Zajednički temelji zakoni, koji se protežu na ustrojstvo domobranstva i pučkoga ustanka zemalja ugarske krunice, jesu zakonski članak XXXI:1912. o domobranstvu i zakonski članak XX:1886. o pučkom ustanku. Osnova zakona, o kojoj se raspravlja, tvori u smislu zakonskoga članka XXX:1912 i §. 8. Zak. čl. XX:1886. sastavni dio spomenutih članaka. Ovi temeljni zakoni upotrebljavaju naziv »domobranstvo i pučki ustanak«, a ne »ugarsko domobranstvo i »ugarski pučki ustanak«. Prema tomu morao bi se takodjer u osnovi zakona, koja stoji u raspravi i koja je sastavni dio spomenutih zakonskih članaka, upotrebiti naziv »domobranstvo i pučki ustanak« bez obzira na neznatni broj precedenčnih slučajeva, koji ni u čem ne mogu promi-

jeniti naše stajalište. Ako se medijutim želi s ovom osnovom zakona promijeniti dosadašnji zakoniti naziv domobranstva i pučkoga ustanka, moralo bi se domobranstvo i pučki ustanak na područje Ugarske nazvati ugarskim, a na području Hrvatske i Slavonije hrvatskim. Budući da su domobranstvo i pučki ustanak zajedničke institucije, nije se smio mimoići barem hrvatski naziv. Budući da se s nazivom domobranstva i pučkoga ustanka, koji se upotrebljava u ovoj osnovi zakona, radi oko riješenja pitanja, koje se kosi s nagodbenim zakonom, čast mi je izjaviti u ime zastupnika, koje hrvatsko-slavonski - dalmatinski sabor izaslao u ovaj zajednički državni sabor, da ne čemo s obzirom na §. 70. nagodbenog zakona sudjelovati u raspravi i kod glasanja o ovoj osnovi zakona.

Odnosaji Hrvatske in Ogrske so odrejeni z nagodbo. V praksi so Madžari izgradili cel sistem kršnje nagodbe. Seveda v korist Madžarske in v škodo Hrvatske. Ta sistem popolnjujejo oni že celih 50 let in jih tudi — kakor naših Nemcev — ni sedanja vojna spametovala, nasprotno, v zadnjih letih nastopajo bolj energično in brezobzirno, nego kdaj prej.

Sedaj so zopet stopili korak naprej. Iz zgorajšnjega protesta hrvatske delegacije je razvidno, za kaj gre.

V osnovi zakona o vojni oskrbi so nazvali celo domobranstvo »ogrsko«. To je, v našem jeziku, ker razlikujemo med ogrskim in madžarskim. Madžari sami ne poznajo te razlike, njim je vse »madžarsko«, tudi hrv. domobranstvo. Hrvatska delegacija vidi v takšnem nazivu seveda kršenje svojih pravic in »temeljnega državnega zakona«, t. j. nagodbe. No, min. predsednik Wekerle je odgovoril na zgorajšnjo izjavo Hrvatov tako, kakor so doslej govorili le najhujši madžarski šoveni: On ne ve nič o državni zajednici Ogrski in Hrvatski, marveč le o edinstvenosti ogrski državi, katere del je Hrvatska. »Samo ena država je, madžarska, koje sestavni del so Hrvatska, Slavonija, Dalmacija«. Po tem razumevanju je seveda madžarski poslanec Bartha imel prav, ki je navajal na Hrvate, češ, da je njihova tako državoverna izjava — državni sovražnik!

Sicer je čisto prav, da je ravno z madžarske strani tako jasno postavljeno vprašanje odnosajev med Ogrsko in Hrvatsko, ker je dobro, da narod takoj vidi, za kaj gre, ne pa da se postavljajo v ospredje spori za formalnosti. Po tej Wekerlovi izjavi preostane samo dvojje, ali da prepusimo Madžarom, naj v bodoče delajo, kar hočejo s Hrvati in njihovo »avtonomijo« (— ta izraz se je sedaj udomačil za one posle, ki so še preostali od nekdanj slobodne in velike kraljevine! —) ali pa — boj, definitivni obračun med Hrvati in Madžari.

No, za nas tega vprašanja ni. Mi vedno smo in ostanemo prepričani, da za nas ne obstoji vprašanje hrvatsko - ogrskih odnosajev. Mi verujemo, da se v doglednem času, zajedno s koncem vojne, uresniči naša država vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, in za nas postoji v bodočnosti samo vprašanje razmerja Jugoslovancev proti novi madžarski državi. To, kar se sedaj godi i pri nas i na Ogrskem, smatramo za zadnje nepriljetnosti, ki nam jih zadajajo dualizem, vlada, Nemci, Madžari, sploh sovražniki.

Toda ena naša stranka še stoji na nagodbenem stališču, vsaj oficijelno. To je hrvatsko - srbska koalicijska. Ona ima danes v rokah hrvatsko vlado, ona stoji danes na ozkem nagodbenem stališču, sprečava, da se najde ves narod na eni liniji odpora in »čaka na pravi moment«, kakor pravi.

Držanje koalicijske je i v najnovejšem sporu z Madžari popustljivo, formalistično. Mesto, da sedaj prelomijo, podajo samo izjavo in — naj delajo Madžari, kar hočejo. Tako, da je odvisno vse zopet od Madžarov, ali se oni zadovolje za nekaj mesecev s svojim uspehom, ali pa žele sami odpravo borbo. Inicijativa je pri njih.

Novi podban.

Dr. Krišković je poskusil, da se zopet približa in bi bil rad videl, da bi ban, čegar položaj je za sedaj zopet učvrščen, odklonil njegovo demisijo. To mu pa ni uspelo. Demisija je sprejeta. Designiran za novega podbana je

LISTEK.

Nedin Sterad:

Karma . . .

(Tragično - komičen spomin interniranca.)

Z bridkostjo v duši se spominjam prvih dni svetovne vojne, ko je vzplamela plamenica krvi in se vžgal dolgo pripravljeni ogenj narodnega sovraštva . . .

Domovina je zaječala v hudi boli. Mučeniška glorijska je zasvetila nad njo in nad njenimi sinovi in hčerami. Njena srčna kri se je razlila in klicala po masčevanju . . .

Tedaj sem bival v ozki sobi z gosto zamreženim oknom, skozi katero ni prisvetil nikdar žarek jasnega solnca. Vrata moje sobe so bila brez kljuke in jaz sem stal pred njimi, kakor stoji obsojenec pred svojo usodo. Sameval sem in edina tolažba mi je bila moja zavest v svoje poštenje . . .

Pa niti samote mi niso privoščili. Moral sem se preseliti v sobo za »inteligentne zločince«. V njej sem preživel

svoj štiridesetdnevni post. Vrata brez kljuke so se odpirala in zapirala le tedaj, če je prišel kak nov »inteligentni zločinec«, ali pa če so katerega od sotrpinov odgnali na ljubljanski Grad ali še dalje. Marsikdo izmed njih ne bo videl nikdar več jasnega goriskega solnca.

Med nami je bil tudi star cigan, analfabet, ki je pa govoril med drugimi tudi slovenski, hrvatski, italijanski in francoski jezik. Vločili so ga nekje ob italijanski meji, ko je hotel čez mejo, da poišče tam svojo družbo. Obtožen je bil vohunstva in kot »inteligentni zločinec« je prišel v našo sobo.

Pravil nam je zgodovino svojega ciganskega življenja, razlagal svoje modrosti, jedel milo in tožil po goslih, katere so mu vzeli. Ker je bil nekak »inteligent« a priori, sem se učil od njega ciganske — moje edino intelektualno delo in v inteligentni sobi! Imeli smo ga radi, ker je bil obenem tudi naš sluga. Samo kadar je jokal po svoji prostosti, nam je bil nadležen . . .

Nekoga jutra predno je zazvonil jutranji zvonec v državni jetnišnici poleg kapucinske cerkve, pa se je zgodilo nekaj tako tragično - komičnega v naši sobi, da se bom spominjal vedno starega cigana s pomnjovaljem njegove usode.

Dr. Paleček, doslej odvetnik v Vukovaru, član hrv. srpske koalicije, ugleđen in resen mož. Ban je v petek v Pešti (po svojem povratku od avdičnice pri kralju na Dunaju) konferiral z dr. Palečkom, ki se nahaja tudi v Pešti kot poslanec v zajedničkem državnem zboru, ter bo dr. Paleček, kakor se z gotovostjo pričakuje, v kratkem sprejel ponudeno mu podbansko čast.

Vzrok Kriškovičevega odstopa.

Dosedanji podban se je zaračunal. Že svoječasno se je vedelo, da se kot prepričan unionist ne strinja z izjavami dr. Popovića in drugih v saboru. Računal je, da mora sedaj, po teh četudi platonskih izjavah, in po objavi frankovskega konfidentskega materiala, ban gotovo pasti. Za Mihalovičom pride nov ban, in potem bo prof. dr. Krišković zopet podban — ako ne pride morda celo sam na banski stol. Zato pa je bolje, da odide prej, ne tanguirajo pri eventualnem polomu sedanega bana in t. zv. narodne vlade. In odšel je mož v Pešto, da referira hrv. ministru Unkelhäuserju in min. predsedniku Wekerleju. Toda — gospod Wekerle za sedaj nima drugega bana in do prejembe še ni došlo. Morda dojde — ali kakor dojde, bi po Wekerlovem načrtu moralo doći le po »notranjem«, ne po vzroku, ki bi eventualno spadal v mednarodno vprašanje. — Vidi se pa, da se približuje ura tudi Banovini.

Ob Aisni in Vesli.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 5. avgusta. (Kor. urad.) Zgodilo se je, da je skupina gim. Ruprehta. Med Ypresom in južno od Montdidiera je streljanje zvečer oživilo ter ostalo tudi čez noč živahno. Na Flandrijskem severno od Alberta in na obeh straneh Somme smo zavrnili sovražne streljanje. Severno od Montdidiera smo potegnili svoje na zapadnem bregu Avre in ob potoku Don stoječe stoltnje brez sovražnega učinkovanja nazaj za te odseke. Pri manjših podvzetjih jugozapadno od Montdidiera smo vjeli več sovražnikov. — Skupina nemškega cesarjeviča. Ob Vesli je streljanje naraslo. Uspešni boji v predpolju južno od Condeja in zapadno od Reimsa. Po zavrnitvi sovražnih delnih sunkov so se naše poslednje čete na ukaz umaknile močnejšim napadom sovražnika na Fismes ter prešle na severni breg Vesle. — Skupini v. Gallwitz in vojvode Albrehta. Zapadno od Mosle v srednjih in gorenjih Vogezih smo zavrnili sovražne streljanje. V Sundgavu smo dobili pri lastnem podvzetju vjete. Podnadrednik Thom je dosegel svojo 27. zmago v zraku. — v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 5. avgusta. (Kor. urad.) Krajevni boji ob Vesli.

Glasom poročil njihovega generalnega štaba se Nemci zadnje dni umikajo v odseku od Bapaume do Montdidiera, to se pravi na približno 50 km dolgi frontni črti, ki od severa proti jugu poteka vzhodno od Amiensa, in pa na ozemlju južno od črte Soissons — Reims, ki je dolga tudi kakih 50 km. — V prvo imenovanem odseku so se umaknili le za par kilometrov globoko, tako da sedaj poteka njihova bojna črta ob vzhodnem bregu reke Ancre (ki teče skozi mesto Albert), prestopi reko Somme, veliko cesto Amiens — St. Quentin ter potok Luce, nekako 15 km vzhodno od Amiensa ter se nadaljuje ob vzhodnem bregu od jugo — vzhoda skozi Moreuil pritekaajoče Avre ter poteka v nadaljnjem ob vzhodnem bregu potoka Don, ki teče skozi mesto Montdidier in se v Avro izliva pri vasi Pierrepont, 8 km južno — vzhodno od trga Moreuil. — V odseku Soissons — Reims stoji Nemci sedaj na severnem bregu reke Aisne in reke Vesle. — Kraj Conde, ki ga omenja uradno poročilo, je mala trdnjava (Fort Condé sur Aisne) na Aislinem severnem bregu nasproti izlivu Vesle v Aisno, 10 km zračne črte vzhodno od Soissons. — Mesto Fismes leži ob reki Vesle (ki teče skozi Reims in se končno izliva v Aisno) tam, kjer se v to reko izliva iz epornayske severne okolice pritekaajoča Ardre, torej precej natančno v sredini zračne črte Soissons — Reims. V tem odseku so se Nemci proti severu umaknili (računano od najjužnejše točke, ki so jo bili dosegli, ko so bili prešli na južni breg reke Marne, pa do črte Aisne-Vesle) za največ 37 km.

Dunaj, 5. avgusta. Ludendorff je odkrito povedal, da se je to pot nesrečilo strategični načrt nemškega armad. vodstva. Vsi tedaj je bilo treba nemške čete potegniti nazaj. General Poch je zelo spretno manevriral, umaknil se je v Champanji nemškemu sunku, ter je izvršil iz prostora pri Compiègne, kjer je imel silne rezerve, močne sunke proti levemu delu nemške fronte. Nemško armadno vodstvo je spoznalo nevarnost ter je pravočasno skrajšalo svojo fronto. Zgodilo se je to z razmeroma majhnimi izgubami na nemški strani. Nemci so šli nazaj v svoje stare pozicije in fronta teče sedaj zopet vzhodno od Reimsa in Soissons ter so Nemci umaknili svoje črte tudi v prostoru pri Albertu, da si ustvarijo ugodne pogoje za obrambo. Gotovo je to reakcija, dogodek, ki ima politično svoje slabe posledice, če jih tudi vojaško ne bo imel. Vojaško namreč pomeni umikanje Nemcev odložitve izvedbe nemškega vojnega načrta. Danes stojimo začetkom avgusta. Pet mesecev poletne vojne je za nami. Dva do tri mesece je še časa in vprašanje je, ali bo mogoče v teh mesecih doseči ono odločitev, ki je potrebna za častni konec vojne. Boli tehtna je moralna stran, v ententnih državah bodo smatrali nemško umikanje kot sijajno zmago, kot preokret v vojni sreči in v prvi vrsti se bo to umikanje pripisovalo ameriški pomoči. Če to bo vzpodbudilo entento, da bo hotela počakati na nadaljno ameriško pomoč, ker bo upala, da na ta način doseže popoln preokret. Če govori danes angleški kralj o 15 milijonih Ameri-

kancev, to gotovo ni sprejeti tako tragično, dasiravno se mora na drugi strani priznati, da so Amerikanci prav nerazveseljeni dodatki k sovražnikom Nemčije. Hindenburg in Ludendorff pa sta polna zaupanja.

Rotterdam, 5. avgusta. »New York Herald« poroča, da pričena Nemci na zapadni fronti uporabljati velikanske topove. Gre za novo vojno metodo, ki ji je posvečati največjo pozornost.

Curih, 5. avgusta. Francoski listi poročajo, da sta od štirih sinov Rosewelta, ki stoji na fronti, dva težko ranjena, eden pa je padel.

Curih, 5. avgusta. »Petit Journal« poroča, da se bodo bojevi na zapadni fronti udeležile že v najkrajšem času zelo številne portugalske čete in tudi iz Kube je mnogo četa na poti.

Havana, 3. avgusta. (Kor. urad.) Kubanski parlament je privolil, da sme predsednik poslati na Francosko vse čete, kolikor jih smatra za potrebno za pomoč v vojni.

Zeneva, 5. avgusta. »Havas« poroča, da se je nemško gibanje na zapadni fronti popolnoma posrečilo. Nemci so spravili v kraj ves materijel ter so uničili vse gozdove in vso žetev. Nota priznava tudi, da se Francozom ni posrečilo vjeti nobenih Nemcev.

Obstreljevanje pariškega okraja z daljekosežnim topom se je danes zjutraj zopet pričelo.

Amsterdam, 5. avgusta. (Kor. urad.) Glasom poročila Reuterjevega urada iz Londona, je objavilo devet članov kongresa Zedinjenih držav, ki se muje sedaj v Angliji, da študirajo vojne odnose, izjavo, ki jo je smatrali kot opis dela Zedinjenih držav. Izjava pravi med drugim: Čas pripravljaj za vojno je za Zedinjene države sedaj pretekel. Amerika razpolaga z 1,500.000 mož. Pred koncem oktobra bosta v Evropi dva milijona mož. Istočasno se bo vežbal v Zedinjenih državah 1 milijon. Ne glede na velikanske zaloge, municije, ki jih je Amerika dobavila zaveznikom, je ameriška vlada od vstopa v vojno izdelala zadosti pušk, da lahko opremi vsakega moža z dvema puškama. Od vstopa Amerike v vojno je bilo izgotovljenih 82.540 strojnih pušk. Vsak teden se dobavi 1 milijon izboljšanih modelov ročnih granat. Amerikanci grade sedaj nad 25.000 aeroplanov in v Zedinjenih državah je 100.000 letalcev. Novi ameriški motor je v razmerju k svoji teži najmočnejši stroj sveta ter more nesti v 20 urah velika letala za bombardiranje preko Atlantskega oceana. Kar se tiče gradbe ladij, je bilo samo dne 4. julija 1918 spušenih nad 100 ladij v morje. Danes se zgradi na mesec pol milijona ton ladij. Videti je že konec vojne. Nemčija bo na morju, na kopnem in v zraku ostala daleč zadaj.

Zeneva, 5. avgusta. Glasom poročila »Agence Havas« se je posrečilo Nemcem spraviti na varno vse materijal in razdreti vse tri mostove čez Aisno.

Zeneva, 5. avgusta. Finančne obveznosti Francoske napram Angliji in Ameriki znašajo 14 milijard frankov.

Bern, 5. avgusta. Bivši romunski generalštabin šef general Iliescu zapoveduje romunskemu pomožnemu zboru na Francoskem.

Budimpešta, 5. avgusta. »Az Est« poroča iz Zeneve: Pri svojem umikanju so Nemci podrlj za seboj vse mostove čez reko Aisne. Rešili so pri tem večino svoje težke artiljerije, vendar pa se je francoskim četam posrečilo, da so zaplenile nemški dalekosežni top, ki je obstreljeval Pariz. Top je bil na posebnem železniškem tiru v bližini Crecyja in je večji od vseh doslej znanih sistemov. Oddaleč naredi vtis velikanske lokomotive.

Zeneva, 5. avgusta. Iz Pariza poročajo, da so ustanovile vojaške oblasti v vojaškem taborišču v Orleansu poseben oddelek za avstro — ogrske Čehe in Slovake, ki so pripravljene vstopiti v francoske Čeho — slovaške legije. V tem oddelku se bodo zbirale tudi Čeho — slovaške čete, ki prihajajo preko Vladivostoka iz Rusije. Poveljni in službeni jezik teh legij je češki.

Z italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. avgusta. (Kor. urad.) Nikjer večjih bojnih dejanj. — Šef g. štaba.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

3. avgusta. Sovražno bojno delovanje je bilo večeraj zmerno. Naša in zavezniške artiljerije so obhale učinkovito s svojim ognjem ozemlje za sovražnimi pozicijami na asijski visoki planoti. Naše patrulje so delovale. Na vsej fronti običajno motilno delovanje.

4. avgusta. Južno Naga je vzel naš 29. napadalni oddelek sovražnika z nedanjskim nasokom točko 703 na Dossu Altu, kjer se je bil sovražnik dne 25. junija po močni artiljerijski pripravi vstalil in kjer se je držal ob težkih izgubah. Številni oddelki, ki so se vgnezdili v jamah, so poskušali živahno se upirati, bili pa so končno poraženi. Sovražnik je vrtil znatne izgube. Pripeljali smo s seboj štiri oficirje in 172 vojakov kakor tudi znatne množice orožja in vojnega materijala. Ponoči dne 3. avgusta je vdrli nekaj francoski oddelek vsled posrečenega naskoka in odbitega sovražnega upora globoko v sovražne črte pri Zochiju, vzhodno Asiaga in je pripeljal s seboj enega višjega oficirja in 124 mož ter številnega materijala, med tem en top in strojno puško. Zapadno Asiaga so sunili angleški oddelki v sovražne črte pri Gaigi; prizadeli sovražnika izgube in vjeli nekaj mož. Pri Cassi Tassonu in v Alanski kotlini so pripeljale naše izvidne patrulje materijala in strojnih pušk.

Albanija. Bojno delovanje se je omejilo večeraj zjutraj na bobnačji ogenj z naše strani, ki je sovražne oddelke severno Berata pognal v beg.

Iz Rusije.

Tesna straža za Ljenu in Trockega.

Dunaj, 5. avgusta. »Neues Wiener Abendblatt« poroča iz Moskve: Ko je Ljenu obiskal novega nemškega poslanika, so bile vse ulice, koder se je peljal, zastražene z vojaštvom, ki ni pustilo nikogar v bližino. Bil je prizor iz nekdanjih carjevih časov. Ljenu in Trockij sta se iz strahu pred zarotniki obdala z močno vojaško stražo, ki ju spremlja na vseh potih in straži noč in dan njuna stanovanja.

Murmanska fronta.

Moskva, 2. avgusta. (Kor. urad.) 15.000 oseb, ki so bile med prodiranjem ententnih čet ob murmanski železnici zbežale, je prišlo v guberniji Saratov in Voronež. Murmanski svet je izdal prepoved, da se ne smejo sprejemati brzojavke v inozemstvo. Število Srbov na murmanski fronti je ceniti na 3000 mož.

Dunaj, 5. avgusta. Za avstro — ogrskega diplomatskega zastopnika v Moskvi je bil imenovan dosedanj poslovodja v Kodanju baron Frank. Ob tej priliki je dobil naslov izrednega poslanika. Njegovo odpotovanje se je zakasnilo, ker je zbolel za špansko boleznijo. Sedaj je v Moskvi komisija, ki se bavi posebno z vprašanjem vojnih vjetnikov. Povratek mnogih vojnih vjetnikov je zelo težaven, ker so nekatera taborišča v Sibiriji zelo oddaljena in ker je težko napraviti zvezo s temi taborišči.

Berolin, 6. avgusta. (Kor. urad.) Glasom poročila iz Moskve so aretirali v Volodgi številne ententne agente, med njimi tudi častnike. Pri vstaji v Jaroslavlju so našli dokazne proti francoskim častnikom, ki da so se udeležili v taboru socialnih revolucionarjev gibanja proti sedanjim vladam. Nato je bilo 10 častnikov aretiranih. Vojaske misije v Moskvi baje ne obstojajo več. V Moskvi je samo še general Laverne, šef francoske vojaške misije baje kot vojaški ataše francoskega veleposlaništva, čigar osebo se mudi tudi še v Moskvi. Vprašanje je, kaj ima opraviti vojaški ataše pri veleposlaništvu, katero reprezentira samo uradni sluga.

Frankfurt o. M., 5. avgusta. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Moskve: Ententnim poslanikom se je ob odhodu iz Volodge sporočilo, da jim ni dovoljeno ostati v Arhangelsku delj kakor 24 ur.

Čeho — slovaška fronta.

Kodanj, 5. avgusta. Listi poročajo iz Moskve in Petrograda, da so Čeho — slovaške čete zasedle mesto Orenburg.

Berolin, 5. avgusta. »Tagblatt« poroča, da poročata časopisa sovske vlade »Pravda« in »Izvestija«, da je sibirski vlada v Omsku odločena za prihodnje dni oficijalno in formalno napovedati sovske vladi vojno. Vlada v Omsku je sporočila zaveznikom in nevtralnim državam, da je ustanovila neodvisno sibirsko republiko. Nova vlada je preklicala vse od sovske oblasti izdane odredbe ter je vrnila posestnikom njih zemljo.

Moskva, 2. avgusta. (Kor. urad.) Sovjet ljudskih komisarjev je dovolil 300 milijonov rubljev za boj proti češko — slovaškim četam in proti ententnim četam na Murman. Trocki je ukazal preiskavo zaradi prodaje Sibirskaja. V Volodgi so razkrili protirevolucionarno zaroto. 40 častnikov je bilo aretiranih. Trocki je dospel s posebnim vlakom v Petrograd.

Pariz, 4. avgusta. »Agence Havas« poroča iz Tokija: Prvi kontingent japonskih čet, močan nekako eno divizijo, je bil vkrcan ter se je odpravil v Vladivostok, kamor bo v kratkem dospel.

Washington, 4. avgusta. Državni tajnik Zedinjenih držav objavila to — le izjava časopisju glede ameriško — japonske akcije v Sibiriji.

Po sodbi vlade Zedinjenih držav bi vojaška intervencija Rusiji prejšla škodovala, kakor da bi ji mogla kaj pomagati v sedanjih težkočah.

Tudi če bi se prebivalstvo s tem okristilo, bi vendar v svoji celoti ne imelo veliko koristi, ker bi se ne moglo oprostiti sedanjih obupnih težkoč, medtem pa bi se njih lastnina porabljala za to, da vzdržuje tuje armade. Sedaj obračamo vso svojo energijo na to, da zmagamo na zapadni fronti. Vsi tedaj je vojaška akcija v Rusiji samo v tem oziru mogoča, da se Čeho — Slovaki pomoč proti oboroženim nemškim in avstro — ogrskim vojnim vjetnikom, ki jih napadajo ter da se podpirajo stremiljenja po samovolji in samoohrambi, kar so Rusi pripravljene sprejeti celo od Vladivostoka. Murmana in Arhangelska.

Za sedaj se ameriške čete uporabljajo samo za to, da stražijo vojaške zaloge in da podpirajo taka podvzvetja, ki jih smatrajo Rusi za zaželjena pri organizaciji lastne samoohrambe. V tem namenu nastopa vlada Zedinjenih držav sedaj skupaj z zavezniki. Zedinjene države in Japonska sta sedaj edini dve državi, ki moreta v sedanjem trenutku vse te različne naloge izvršiti. Zato je predlagala vlada Zedinjenih držav japonski vladi, da naj pošlje vsaka izmed obeh vlad oddelek nekaj tisoč mož v to svrhu v Vladivostok, da naj te čete nastopajo enotno pri zasedenju Vladivostoka ter da naj kolikor mogoče zavarujejo tudi deželo za hrbtno proti zapadu prodirajočim Čeho — Slovaki. Japonska vlada je pritrdila temu podvzetju.

Vlada Zedinjenih držav ne želi vmešavanja v politično suverenost Rusije in se neče dotakniti njene teritorialne integritete. Ti načrti, ki ti nameni Zedinjenih držav so se sporočili zaveznikom vladam in te vlade so izjavile državnemu departementu, da v principu soglašajo s temi načrti. Vlada Zedinjenih držav namerava tudi porabiti prvo priliko, da pošlje komisijo trgovcev in strokovnjakov za poljedelstvo, svetovalec za delavstvo, zastopnikov Rdečega križa in agentov Youngmen — Christian Association v Sibirijo.

London, 3. avgusta. (Kor. ur.) Reuter izve, da je bila v tokmitem uradnem listu dne 2. avgusta objavljena izjava, ki sporoča, da se bodo v kratkem odposlale zaveznike čete v Vladivostok, ker so bile Zedinjene države nedavno predlagale Japonski, da naj se v kratkem odpošlje čete na pomoč Čeho — Slovaki. Japonska vlada iznova izrečno naglašja, da se bo vzdržala vsakega vmešavanja v notranje politične zadeve Rusije.

Po štirih letih vojne.

Berolin, 5. avgusta. (Kor. urad.) »Norddeutsche allg. Zeitung« poroča: Glasom londonskega poročila več nemških listov je baje angleški državni kanceler Bonar Law na vprašanje poslanca Kinga v poslanski zbornici odgovoril, da je angleška vlada vedno pripravljena razmotrivati predloge za ustvaritev trajnega miru. Če je Bonar Law tako odgovoril, kakor poročajo iz Londona, bi moral reči, da se je angleški državnik izrazil zelo mnogomudno. Mislimo pa, da smo upravičeno domnevati, da zaslužio predlogi, ki jih smatra Bonar Law za zadovoljive, tako nazarivati samo v angleškem smislu, nikakor pa ne v smislu Nemčije in nje-

nih zaveznikov. Ze sama misel na angleške tarifne načrte kaže, da nameravajo tam očitno nadaljevati za nas, zlasti pa za nemško delavstvo popolnoma nesprejemljivo gospodarsko politiko po vojni, ki ima namen zadaviti Nemčijo. Predno se more torej govoriti o pripravljenosti Anglije na mir, je treba raziasniti vprašanje, katere pogoje bi smatral Bonar Law za zadovoljive. Mi nimamo povoda tozadevno staviti Angliji vprašanje, ker spoznavamo jasno iz odmeva, ki ga je našel izraz naše pripravljenosti za mir v sovravnem inozemstvu, da bi pripeljal vsak korak na tem poti samo do novega sumničnega Nemčije in do spodbude sovravnih hujskačev na vojno. Kar so povedali naši državniki o miru, je za vse, ki hočejo pravilno slikati popolnoma zadostno, da utemelji našo upravičenost, da zahtevamo, da sedaj enkrat odgovori nasprotnik tako, da bi mogli mi smatrati ta odgovor za zadovoljiv.

London, 4. avgusta. (Kor. urad.) Reuter poroča: Povodom četrte obletnice vojne je podal Asquith zastopniku »Associated Press« pregled o zadnjih letih in o sedanjem položaju ter je izjavil: Zavezniki se bojujejo za čisti mir. Med bojnimi silami, ki so jim na razpolago, narašča število Amerikancev, ki so v kritičnih urah tako hrabro branili fronto. Velika večina razmišlja o obnovi Evrope in Ameriki je sedaj prepričana, da bi se bili bojevali zamač, če bi ne dosegli predno odločimo orožje vsaj pričetkov velike skupnosti, ki naj onemogoči za vso bodočnost vse vojne.

Vzdržite!

Sporočilo Lloyda Georgesa.

London, 5. avgusta. (Kor. urad.) Ob četrti obletnici vstopa Anglije v vojno objavlja Lloyd George to-le sporočilo, ki se je razglasilo po celem Angleškem in angleških dominijonih in v Zedinjenih državah, dne 5. avgusta zvečer.

Sporočilo, katero prinašam Angliji ob četrti obletnici vojne, se glasi: »Vzdržite«. Prinesiti hočemo dokaz, da se ne more noben tako mogočni narod prepustiti proti pravemu častiljenju militarizma ne da bi ga zadel gotova in usodopolna osveta svobodnih narodov sveta. Če bi prenehali, predno zmagamo naša stvar, bi izvršili zločin na bodočnosti. Pravim: Vzdržite, ker naš izgledni na zmago niso bili nikdar tako sijajni, kakor so danes. Ravno pred 6 meseci so zavrgli gospodari Nemčije namenoma pametno ureditev, ki so jo zavezniki predlagali. Strgali so si končno z obraza krinko zmernosti, razdelili so Rusijo, vkvali so Romunsko v suženjske verige ter so poskusili potegniti na sebe premoč in premagati v zadnjem obupnem napadu zaveznike. Vsi tedaj neopremagljive hrabrosti vseh armad zaveznikov je sedaj brezdvomno, da se to sanje zavojevanja sveta, zaradi katerih so v samoprecenjanju zahtevali vojno, ne bodo mogle nikdar uresničiti. Bitka pa še ni dobljena. Mogočna pruska avtokracija se vzdržuje še z nasiljem ali z vrtijočo, da se izogne porazu in zagotovi militarizmu še nekaj časa življenja. Nočemo se izogniti grozotam vojne na ta način, da zapustimo svojim otrokom te grozote. Ker smo prevzeli to nalogo, jo moramo izvesti in ne smemo prenehati, predno ne dosežemo pravične in trajne vlade. Po nobeni drugi poti ne moremo osvoboditi sveta vojne. Zato: Vzdržite.

Politične vesti.

— Davčno zasedanje državnega zbora. Dunaj, 6. avgusta. Državni zbor se sestane zopet v sredo 18. septembra. Rešiti bo imel samo že predložene vladne načrte o novih davkih. Vlada upa, da bodo zadostovale v ta namen tri seje, na kar se bo zbornica vnovič razšla.

— Italijanska socialnodemokratska stranka v Trstu proti udeležbi na praških slavnostih in za pravico samoodločbe. Na svojem zborovanju v nedeljo je sprejela italijanska socialnodemokratska stranka nastopno resolucijo: Strankin zbor odobruje odklonitev vabila k udeležbi stranke na praških slavnostih s strani sodruka Pittonija z motivacijami, katere je priobčil Pittoni v »Lavoratoru« dne 29. maja t. l. Resolucija političnega odbora je bila sprejeta z vsemi glasovi manj 9. Zbor se je izrekel soglasno za pravico samoodločbe in proti udeležbi Italijanov v Primorju v Jugoslavijo.

— Decimiranje Jugoslovancev in Hrvatske. Hrvatski listi so se bavili obširno z znanimi izjavami poslanca dr. Wichtla na slovenjebistriškem shodu, ki je v svoji kletavosti pokazal pravo barvo nemških nacionalcev, češ, da je ena prvih nalog sedanje vojne zdecimirati Jugoslovane na bojiščih, v domovini pa jih izročiti pobeglih s sistematičnim izstradanjem. Slovenski listi izpovedi niso smeli primerno komentirati in ne pokazati, kako se ta načela tudi v resnici izvajajo, seveda tudi ne razpravljati, kako se najlažje branimo proti peklenskim načrtom. Malo več sreče so imeli zagrebški listi, čeprav je sicer cenzura tudi pri njih precej ozkosrčna.

Hrvatsko-srbski koalicij v sadoru je treba marsikaj opravičiti, ker je znala Hrvatsko obvarovati pred rekvizicijami in ji tako omogočila, da prisloži sedaj v zadnji uri na pomoč ostalim Jugoslovanom. Časniki opozarjajo, da se izvažja v zadnjem času mnogo živeža v Avstrijo in zahtevajo, da se poskrbi v prvi vrsti za brate v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in v Istri, potem še le za one, ki nam hočejo odvzeti zadnji grizljaj kruha in nas decimirati.

— Praški mestni svet proti ustanovitvi okrožnega sodišča v Trutnovu. Praga, 5. avgusta. Mestni svet je sprejel v svoji večerajšnji seji soglasno

predlog občinskega svetnika Tittere, da se odpošlje vladi protest proti ustanovitvi nemškega okrožnega sodišča v Trutnovu.

— Baron Hussarek v Budimpešti. Budimpešta, 6. avgusta. Danes se pripelje v Budimpešto avstrijski ministrski predsednik baron Hussarek, da se predstavi ogrski vladi. Jutri se vrne nazaj na Dunaj.

— Deželnozbornske volitve na Nižje-avstrijskem. Dunaj, 5. avgusta. Krščanskosocialni list »Volksfreund«, prinaša uvodnik nižjeavstr. dežel. glavarja princa Lichtensteina, v katerem povdarja ta potrebo, da se nemudoma razpiše nove volitve v nižjeavstrijski deželni zbor, ki naj se brez odlašanja sestane. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, bodo volitve res že jeseni razpisane, ker gospodari deželni odbor že med celovno vojno brez kontrole in brez postavne odobritve dežel. zbora, kar je dovedlo v deželnem gospodarstvu do nevrzdrnih razmer. Novi deželni zbor bo najprej uredil gospodarstvo, potem pa razpravljal o volilni reformi.

— Veleizdajniški proces na Sedmograškem. V Klužu (Klausenburg) na Sedmograškem se je začel večeraj pred honvedskim kazenskim sodiščem senzacionalen veleizdajniški proces proti celji vrsti uglednih romunskih dam. Obtožene so, da so ustanovile ob času romunskega vpada na Sedmograško v Klužu društvo Rdečega križa, ki je bilo v zvezi z romunskim Rdečim križem. Proces bo trajal — kakor je to že navada pri madžarskih sodiščih — več tednov.

— Vsenemci in admiral Holtzendorff. Berolin, 5. avgusta. K odstopu šefa admiralnega štaba pl. Holtzendorfa piše vsenemška »Deutsche Tagesztg.« med drugim: Javna tajnost je, da je bil poklican pl. Holtzendorff na svoje mesto svojčas na izrecno zahtevo takratnega državnega kancelarja Bethmanna-Hollweiga in da je pomenjalo to imenovanje uspeh kanclerjeve stranke proti vsenemcem, posebno pa proti Holtzendorfovemu predniku velikemu admiralu Tirpitzu. Zato je bil že skrajni čas, da je izginil še ta zadnji ostanek iz žalostne Bethmannove perijode. Holtzendorff se je sicer uklonil zahtevi vojaških krogov in pristal na podmorsko vojno, a zastopal je vedno zmerniške stališče. Zgodovina nemške mornarice bo morala z obžalovanjem zabeležiti, da Holtzendorff ni znal priboriti mornarike ugleda, ki ji gre. Vsenemško glasilo sklepa z nado, da bo Holtzendorff naslednik admiral Scheer razvil podmorsko vojno do najskrajnejših mej.

— Iz Lansdowne pisma. Lord Lansdowne pravi v pismu svojim prijateljem, ki se zadnji čas zopet mnogo omenja, med drugim: Stopamo v peto leto našega boja za svobodo ter bomo prihodnji teden obnovili svojo svečano prisego, da ne bomo popustili v svojem naporu, predno ni na vidiku časten mir. Med tem pa prihajajo zahteve vojne od meseca na mesec težje. Vsi smo pripravljeni, da se rajši borimo do gotovega konca, kakor da bi sprejeli nečasten mir. Toda ni ga moža, ni je žene v tej deželi, ki bi ne razumeli tragedije te moritve in najbrže tudi ni ministra, ki bi ne bil spoznal, da bi bil zločin nadaljevati vojno le za en dan, če bi se dal doseči časten mir. Kolikor morem soditi, je tudi v sovražnih deželah želja po miru velika. Prepričan sem, da žele tam razgovor o pogojih, pod katerimi bi bili mi pripravljeni, ne morda skleniti mir, marveč pričeti z razgovori, ki bi dovedli do miru. Očitno pa obstajajo nekatera poglavitna vprašanja, ki jih na obeh straneh ne smatrajo primernih za pogajanja. Lansdowne slika nadalje težkoče dati pregled o teh vprašanjih ter nadaljuje: Pomisliti moramo, da nam ni računati samo z našimi zavezniki, marveč tudi z našimi dominijoni in da imamo opraviti z zelo zamotanimi političnimi, geografskimi in plemenskimi vprašanji. Čakamo na točno izjavo naših želja, vendar pa imamo pravico vprašati: Kakšne so te želje sedaj? Pred nekaj časom je bila merodajna nota zaveznikov z dne 10. januarja 1917, odkar pa je odpadla Rusija, je ta nota zastarela. Lansdowne spominja na tajne pogodbe ter izraža svoje zadovoljstvo nad odkritostnimi izjavami Balfourja z dne 20. junija, da pogodbe niso ovira za mir in da dejstvo, da so zavezniki pred tremi leti zavzemali drugačno stališče, zaveznikov ne bo oviralo, da ne bi bili pristopni odkritostnim mirovnim predlogom. Pismo se konča: Važni govor ministrskega predsednika z dne 17. januarja se smatra za merodajno izjavo o vojnih ciljih. Ljudstvo pa vpraša, ali ni mogoče pričeti z »razgovori«, predno so dale centralne države spoznati, da soglašajo z vsemi temi zahtevami. Važno je, da je prvi minister pred nekaj dnevi v svojem govoru na kanadskesocialistih rekel, da bomo vse te zadeve skupaj z dogodki, ki so se med tem odigrali, iznova presodili. Za zelo pomemben smatram Wilsonov govor z dne 4. julija. Dobil je večji pomen vsled tega, da ga je Lloyd George takoj s celim srcem sprejel in izjavil, da imajo centralne države lahko še jutri mir, če sprejmejo pogoje predsednika. Wilsonov govor pa ni bil skica mirovnih pogojev, marveč le opis ciljev, za katere se bojujejo zavezniki narodi. Prijatelji in sovražniki bodo gotovo iznova zahtevali od nas, da javno povemo pogoje, pod katerimi smo pripravljeni dopustiti, da poskusijo diplomati svojo srečo. Govor generala Smutsa v Glasgowu dne 17. maja je dal smrtni sunek besedi o boju do skrajnosti (Knock out blow) ter je pokazal obenem pot do pravilnega razumevanja zmage, katero smatramo vsi za neizogibno in ki ne

stremi po časovni premoči, marveč po trajni sigurnosti, pod katero bi se Wilsonovi cilji končno uresničili. Presoditi bi se dala popolnost te zmage s pripravljenostjo sovražnika, da odkloni naziranje skrajnih militaristov in sprejme pogoje, ki jih ni mogel vzeti v pretes, ko je pričel svojo blazno aventuro. Ne morem pozitivno trditi, da smo dospeli v tak štadij in da obstojajo izglede glavnih točk, pač pa da obstojajo gotovi znaki, da se bodo morda v bližnji bodočnosti pokazali taki znaki. Pripravljeni moramo biti, da damo sovražnikom možnost, da pokažejo, ali so njih predlogi odkritosrčni ali ne. Jasno sliko si moramo napraviti o vprašanju začasnih pogojev v razliki z vojninimi cilji. Če je kateri trenutek za to ugodnejši, kakor drugi, potem je ugodnejši oni trenutek, v katerem so siljani uspehi na bojišču dokazali, da čustva, ki nas navdajo, niso čustva dvoma, ali nam bo mogoče vzdržati v boju za življenje in smrt, če želimo nadaljevati ta boj.

— Churchill o Lansdownovem pismu. V pismu na svoje volilce pravi Churchill o Lansdownem pismu: Zmagati moramo, nismo se zmagali. Ti dve trdi dejstvi obvladujeta vse dokazovanje, ki je nam ne daje obup ali izdajstvo. Nemški narod krvavi in trpi pod slabo prehrano. Sila Nemcev se mora zlomiti, mi moramo ostati stanoviti. Trije strašni dogodki so zadeli Nemčijo to leto: Njeni napadi na angleško-francoske vojske so bili zavrnjeni, vojna podmorskih čolnov je bila brezuspešna in ameriške armade prihajajo v Evropo v tako velikem številu, da se obeta moč zavezniškov povečati v veliko premoč. Če bi sklenili sedaj mir, ko Nemčija navidezno triumfira, a je v resnici omajana, bi utisnili svojemu narodu za generacije pečat poraza. In vendar je ravno to, kar zahteva Lansdowne od nas. Temu nasproti izjavlja Churchill: Pod nobenim pogojem ne moremo ustaviti sovražnosti prej, predno ne bodo nemške armade odločno poražene in predno nemški narod prostovoljno in končno ne zloži sistema, ki je zapeljal ta narod v toliko strašnih zločinov. Sicer ni mogoče dovoliti Nemčiji, da vstopi v zvezo narodov.

Vesti iz primorskih dežel.

Ogrski otroci v Opatiji. Poroča se z ogrske strani o nekaj neveselostih, ki bi bile zadele ogrske otroke v Opatiji. Kaj bi se bilo zgodilo, se ne naveda izrecno. Sedaj poročajo z Reke, da je vladni komisar za akcije »Otroci na kmetec« v soboto cesarju poročal o »znanih razmerah« in da je cesar poslal generala Schreiterja v Opatijo in nadalje odredil, da odpotuje v Opatijo stotinja vojakov z 10 oficirji. Ministrski predsednik Husarek in tržaški namestnik sta dobila nalog, da podpirata vladnega komisarja. Nekaj oficirjev in civilnih oseb je odpuščenih s svojih mest. V Opatijo je došlo več ogrskih staršev, da se prepričajo o položaju svojih otrok. Prišlo pa je tudi številno vagonov z živili v Opatijo in Trst za ogrske otroke.

Madžarski učitelji psuje Hrvate v Opatiji. Puljski »Hrvatski List« poroča iz nekega pisma: Mongolčić se šeta po Opatiji, Lovranu in Voloskem. Okoli 7000 jih je. Vse jim gre na roko. Madžarski učitelji gre po mestu s skupino otrok. Na nerazumljivo vprašanje madžarskega učitelja odgovori mu moj prijatelj, da ga ne razume, naj govori hrvatski. Madžarski učitelji odgovori na to: Pfu, Hrvat!

Dnevne vesti.

— XXIX. redna velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 11. avgusta 1918. leta ob 10. uri dopoldne v Ljubljani, v veliki dvorani »Narodnega doma«. Spored: 1. Nagovor prvomestnika. 2. Tainikovo poročilo. 3. Blazajnikovo poročilo. 4. Poročilo nadzorništvu. 5. Volitev članov v družbeno vodstvo (12 članov). 6. Volitev nadzorništvu (5 članov). 7. Volitev razsodništva (5 članov). 8. Slučajnosti. Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 10. julija 1918. Vodstveni člani so bili gg.: Andrej Senekovič, dr. Josip Abram, Fran Črnač, dr. Ernest Dereani, Aleksander Hudovernik, Ivan Kežar, dr. Karel Koderman, Matija Prosek, Luka Svetec, dr. Janko Šlebingar, dr. Ivan Tavčar, Ivan Vrhovnik. V nadzorništvu so bili gg.: dr. Anton Božič, Mate Kante, dr. Fran Ilesič, dr. Vladimir Ravnhar, Matija Rode. V razsodništvu so bili gg.: dr. Fran Rosina, Matija Marinček, Fran Pahernik, dr. Fran Tekavčič, dr. Karel Triller. Dostavek: Dne 10. avgusta ob 8. uri zvečer bo zaupno zborovanje po § 2. družbenega zakona v mali dvorani »Narodnega doma«. Kot legitimacije k zaupnemu zborovanju veljajo »Zglasnice«, ki so jih posamezni dobili za veliko skupščino.

— Novih naborov ne bo. Ogrski listi so zopet razširjali vest, da se bodo vršili novi nabori za 25–49letne črnovojnike v septembru t. l. S pristojne strani v Budimpešti se sedaj poroča, da je ta vest brez vsake podlage in da ne bo novih naborov.

— Odpust črnovojniki letnika 1869. Dunaj, 5. avgusta. Listi poročajo, da bodo črnovojniki rojstnega letnika 1869, odpušteni iz vojaške službe v času od 15. septembra do 31. decembra tega leta.

— Iz deželnega odbora. Ljudsko-solskemu učitelstvu na ljubljanskih solah se je za čas od 1. julija 1918 naprej do preklica dovolila 50% doklada k stanarini.

— Vojaške ustanove se oddajo sledečim osebam: vdovam ali sirotam brez očet in matere vojaških oseb, kojih možje, oziroma očete so padli pred sovražnikom v vojni 1914/16 ali umrli za ranami ali vojninimi napori; pri četah službečim vojakom podčastnikom z daljšo službeno dobo; pomoči potrebnim sirotam ženskega spola po voja-

ških upravnih uradnikih; v sedanjih svetovni vojni invalidnim oficirjem avstrijskega državljanstva od VIII. činovnega razreda navzdol; revnim vdovam umrlih častnikov; zaslužnim, aktivnim častnikom, ki so brez sredstev, od stotnika ali ritmistrskega do; pomoči potrebnim vdovam in sirotam takšnih vojaških oseb, ki so pripadle tekom svetovne vojne četam fml. Holmanna in so padle pred sovražnikom ali umrle za vojaškimi poškodbami, ne glede na narodnost ali vero.

— Gorek zahtevka za potrebne šolske otroke v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da hoče urad za ljudsko prehrano potrebnim šolskim otrokom v Avstriji preskrbeti gorek zahtevka. Na podlagi poročil političnih deželnih oblasti se je ugotovila potreba posameznih kronovin za vojno kavino zmes in sladkor za to akcijo in pripravila se je znatna množina sladkorja in kavine zmesi.

— Člani opernega zbora, ki so se že priglasi ali ki se mislijo se priglasi, naj pridejo v sredo, četrtek in petek ob 6. zvečer v gledališko pisarno.

— Gojenci in gojenke dramatične šole ter učence plesne šole naj se zberejo v petek zvečer ob 6. uri v gledališču.

— Poročil se je v Ljubljani gosp. Vinko Mavrič, bančni uradnik na Dunaju, z gđc. Cirilo Jesenkovc. Bilo srečno!

Aretirali so Josipa Šolarja iz Dobruje, katerega je deželna sodnica zasledovala s tiralcem že dalje časa.

Tatvine. 15letna Lucija Poklukar je služila pri Mihaelu Sroncu na Savi za dekle. Od tam je kar na enkrat izginila, odnesla pa s seboj obleke in perila za 500 K. Te dni so jo izsledili in aretirali. V Gorenji Senici je izginilo iz stanovanja Marije Jurmanove 5 srebrnih žepnih ur, 2 moški obleki in nekaj drugega blaga. — Na kolodvoru v Zalogu so našli na tiru ponoči zaboj s 54 steklenicami vina. Gotovo je ponoči zaboj spravil kdo z vagona. Iz zaboja je bilo vzeti že nekaj steklenic.

— V parketno tovarno Lenarčičevo na Verdu je bilo te dni dvakrat vlomljeno. Tat je odrezal od transmissijskega jermena enkrat 3 metre, drugič pa 6 metrov. Škoda je 2800 K. — V Prebacevem so odnesli tatovi Ivanu Knificu masti, moke, sladkorja in drugih reči za vrednost nad 600 K. — Izpred neke gostilne v Zirovnici je izginilo kolo znamke »Diamant« vredno 1000 K.

Dve dekleti pod vlakom. Pri Borovnici je povozil vlak 13letno Ivano Trešnovo in 10letno Anjo Škapinovo, obe iz Dol. Obležali sta mrtvi. Dekleti sta gledali za nekim vojaškim vlakom in nista opazili drugega vlaka z nasprotni strani.

Iz Rakeka nam poročajo: Gospodarski svet za aprovizacijo naše občine spi! Povsod v bližnjih občinah se čuje, da so jim njih gospodarski sveti preskrbeli — četudi za drag denar, — marsikak griljeje, le v naši občini se nihče ne zmeni za kaj takega. Dobave moke so bile tako pisle, da je dobila aprovizacija samo za prvih pet mesecev do 10.000 kg moke pod določeno množino! Pro avgust smo srečno zagledali celih 10 vreč moke, — a še to se je čisto samolastno po eni osebi razdelilo, in kakor čujemo brez vednosti gospodarskega sveta. Posameznikom, — ne prav potrebnim, in to celo gostilničarjem — dalo se je po 35 kg moke, med tem ko so odšli reveži praznih rok. — Kontingent sene, odmerjen občin v oddajo, imel bi se tudi sporazumno z gospodarskim svetom razrešati, jeli previsok, ali pravično odmerjen. Občani tarnajo, da bo težko sniti, ter govore o groznih množinah, ki naj se bodo oddale, in to pri razmeroma slabi letini v senu. Zadnja kravica naj nam gre iz hleva, in to po lastni krivdi.

Razpis notarskega mesta. Razpisano je notarsko mesto v Ilirski Bistrici. Prošnje do 24. avgusta t. l. na krajsko notarsko zbornico.

Bled in Gorje na noge. V sobotni številki potrjuje blejski župan mesarju Zrimcu pravično razdeljevanje mesa na občino Bled in Ribno. Gotovo ga bo zagovarjal, kajti imata že dali časa skupne zveze, katere bodo v kratkem preprečene. Župan brez zagovora mesarja Zrimca bi imel le posledice brezmesnih dni. Njemu do danes ni manjkalo mesa, mesarju pa moke ne, — in tako si pomagata eden drugemu — ostali pa se zadovoljimo s svežim gorenjskim zrakom, karte pa spravljamo za blejski muzej. Isto se godi gorjanem. Kapo Kunsteli — vodja aprovizacije in par Resničarjev si basejo raztegnene želodce z našim mesom in moko in mi Jugoslovani se pa že dali časa mastimo z njegovimi grobnimi besedami. Hvala Bogu, konec se bliža, glavne vodja gorjanskih kimovtov v kratkem izgubimo in naša največja želja bo izpolnjena. Na mesto Kunstelina zahtevamo z največjo odločnostjo — zmožnega, poštenega jugoslovanskega razdeljevalca k aprovizaciji.

V Radomlju se vrši dne 11. in 15. avgusta igra »Sinc«, burka: »Zapeljivka« in petje. Predstava se vrši v prid oslepljenim slovenskim vojakom.

Iz Slov. Bistrice. Letos spomladi je vojaška komisija pod vodstvom upokojenega davčnega uradnika J. Kahlerja rekvirirala krompir v pohorski občini Osol. Komisija je postopala zelo strogo in je kmetom odvzemala celo semenski krompir, vojaški pa so pri nekaterih hišah na lastno pest za sebe »rekvirirali« tudi jajca in suho sadje. Ko se je domači občinski predstojnik Ačko takemu postopanju uprl, so ga vojaški nagnali z revolverjem. Ačko je šel v gostilno in se na jezo napil, zvečer pa je pregovoril svojega pastirja Ferdinanda Borko, da sta spečo komisijo, ki je prenočevala v njegovem hramu, napadla. Kahler se je pravčasno zbudil in se mu ni zgodilo nič hujšega, kakor da je dobil tri lahke telesne poškodbe. Zato je bil J. Ačko od mariborskega okrožnega sodišča obsojen zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe po § 153. kaz. zak. za 8 mesecev ječe in ima Kahlerja (za tri odtrdnje) plačati 500 K bolestin. Borko pa je dobil 3 mesece ječe. Vseled vsklica državnega pravdnika je višje deželno sodišče v Gradcu zvisalo kazni J. Ačko na 15 mesecev ječe. Taki je višje deželno sodišče v Gradcu zopet izrekle eksemplarčno kazni za Spodnje Štajersko, kakor smo jih bili vajeni v za-

četku vojske leta 1914. in 1915., samo da je sedaj zadela stroga kazen župana, ki je bil znan nemškutar in štajercijane.

Iz Studenice pri Poljčanah. V četrtek med 6. in 7. uro zvečer je padala toča debela kot kurje jajce. V celom okolišju je uničila na poljih, vrtovih in vinogradih vse v besedi pravem pomenu. Stari ljudje ne pomnijo še kaj takega. Še drugi dan so ležali celi kupi pogubonosnih ledenih zrn. Kličemo vlado na pomoč.

Iz Ptujja se nam piše: Ptujski okraj, kakor mestni okoliš je bil pred vojsko, kakor tudi med časom vojske jako zanemaren v političnem oziru. V tem okraju so imeli ves čas precej pristavev Stajercijanci in to zbog tega, ker je bilo veliko posestnikov in drugih odvisnih od ptujske nemške hranilnice, od nemškega okrajnega zastopnika in drugih nemških podjetnikov in zavodov. Kakor je sploh Slovenec bil vedno zelo ponižen, tako je tudi v tem okraju Slovenec vedno k tlom tiščala nemška in nemčurska pest, a Slovenec ni imel poguma, da bi se je otrešel. Toda tekom vojske je mnogo Stajercijancev spregledalo in postali so spet to, kar so bili poprej vedno, zavedajoč se svoje slovenske matere in svojih pravic, zavedni Slovenci ter so se za vedno odrekli nemškutarjem. Da je temu res, dokazuje so številne izjave k majniški deklaraciji. Orng in njihovi oprede bi seveda radi ta duševni in gnotni dvig ptujskih Slovencev zmanjšali in ga zatrili, toda več ne gre. Zato pa tembolj stajajo glave, kako bi katerega zavednega Slovenca ugonobili. Slovenci v ptujskem okraju bodite pazni in previdni, imejte pa pogum in zastopajte svoje pravo povsod in na vsakem mestu! Ne ustrašite se, ako vam tudi grozi! Za slovenske mariborske šole je dala peščica Slovencev v Ptuj velikiški znesek nad 3000 K. Nabralo so ga vrle gospodične Slovenke Zupančičev in Stučec. Hvala vsem darovalcem in nabiralkam, stokrat hvala v imenu slovenske dece! Pa tudi slovenska dekleta ptujskega okraja, kakor sploh Slovenci v okraju, zbirajo prispevke za mariborsko slovensko šolo in že imajo lep znesek nabran! To je odgovor denunciantom in preganjam! V mestu Ptuj je mnogo slovenskih otrok, ki pohajajo v nemške šole, in iz teh se delajo janičari. Nedavno se je pripetil slučaj, da je otrok slovenskih staršev moral na vprašanje: »Kaj znate nemški ali slovenski?« utihniti, ker obojega ni znal, pač pa je potrdil, da zna »pettauereš!« Ubohemu otroku ni zameriti, pač pa zaslepljenim staršem, ki ne vidijo, da so svojega otroka spadi, ki ga niso dali v slovensko okoliško šolo, kamor vsak Slovenec spada! Jako potreben bi bil za ptujsko slovensko mladino otroški vrtec! Mogoče bi se dalo to zvežati v Narodnem domu s sokolsko dvorano! Ali bi ne bilo primerno, ako bi že sedaj zbirali kamen za otroški vrtec? Ptujski Slovenci, uresničite to nujno potrebo!

Veličastni Robert Reinertov film »Ahasver« predstavlja danes, jutri in pojutrišnjem Kino Central v deželnem gledališču. Mistični sijaj tega filma in »Ahasver« Karla de Vogta je povsod silno učinkoval. Ni za mladino. Kino Ideal. Spored za danes, torek in sredo, samo 2 dneva: Valdemar Psilander v filmu: »Mrtva ladja«. Nordijski izkroak v 3 dejanjih. V glavnih vlogah Valdemar Psilander in Stella Lind. Poleg tega še izvrstna nordijska trodeljanska burka: »Ljubez in grenica«. Sodelujejo priljubljeni igralci Melita Petri, Leon Peukert ter znani komik Herbert Paulmüller. Spored ni za mladino. Predstave od 4. ure dalje, zadnja ob 9. na vrtu, pri kateri svira dober gledališki orkester. Kino Ideal.

Po pomoči je izostalo v mrtvaškem naznanilu Alojzija Lavtarja ime vsakdnje umrlega Angele Lavtar.

Uboji begunec, ki je v nedeljo sodeloval pri orkestru pri družabnem večeru v »Unionu«, je izgubil violino. Nahajala se je v črni leseni skatli. Kdor jo je našel, naj blazovito izroči pri »Posredovalnici za goriske begunce« v Ljubljani, ker je violina dotičnemu velike vrednosti.

Izgubila se je listnica s približn. 600 K, parom uhanov in nekim dokumentom od Wolfve ulice do Sv. Petra ceste včeraj dopoldne. Kdor je našel, naj odda na policiji.

Najdene so bile na Tržaški cesti gosli. Kdor jih je izgubil, javi naj se na Tržaški cesti št. 1. I. nadstopne.

Izgubil se je pes bernhardinarske pasme. Izgubil je ime Boris. Prosi se, naj se ga vrni proti nagradi. Kje, povč upravništvo »Slov. Naroda«.

Zatekla se je papiga. Lastnik izve naslov v upravništvo »Slov. Naroda«.

Aprovizacija.

— Polenovka na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo polenovko v sredo dne 7. t. m. dopoldne pri Mühleinsu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do pol 9. št. 1 do 80, od pol 9. do 9. št. 81 do 160, od 9. do pol 10. št. 161 do 240, od pol 10. do 10. št. 241 do 320, od 10. do pol 11. št. 321 do 400, od pol 11. do 11. št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1/4 kg namočene polenovke, kar stane 30 vinarjev.

— Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1400. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 1400 prejmejo goveje meso po nižnji ceni v sredo dne 7. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 5. do 5. št. 1201 do 1400.

— Oddaja mesa. Jutri v sredo dne 7. t. m. se bo oddajalo za vso Ljubljano po 10 dkg mesa na osebo.

— Mast na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo mast v četrtek dne 8. t. m. v petek dne 9. t. m. in v soboto dne 10. t. m. pri Mühleinsu na Dunajski cesti. Določen je tale red: V četrtek dne 8. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. št. 1 do 70, od pol 9. do 9. št. 71 do 140, od 9. do pol

10. št. 141 do 210, od pol 10. do 10. št. 211 do 280, od 10. do pol 11. št. 281 do 350, od pol 11. do 11. št. 351 do 420, dopoldne od pol 2. do 2. št. 421 do 490, od 2. do pol 3. št. 491 do 560, od pol 3. do 3. št. 561 do 630, od 3. do pol 4. št. 631 do 700, od pol 4. do 4. št. 701 do 770, od 4. do pol 5. št. 771 do 840, od pol 5. do 5. št. 841 do 910, od 5. do pol 6. št. 911 do 980. V petek dne 9. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. št. 981 do 1050, od pol 9. do 9. št. 1051 do 1120, od 9. do pol 10. št. 1121 do 1190, od pol 10. do 10. št. 1191 do 1260, od 10. do pol 11. št. 1261 do 1330, od pol 11. do 11. št. 1331 do 1400, dopoldne od pol 2. do 2. št. 1401 do 1470, od 2. do pol 3. št. 1471 do 1540, od pol 3. do 3. št. 1541 do 1610, od 3. do pol 4. št. 1611 do 1680, od pol 4. do 4. št. 1681 do 1750, od 4. do pol 5. št. 1751 do 1820, od pol 5. do 5. št. 1821 do 1890, od 5. do pol 6. št. 1891 do 1960. V soboto dne 10. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. št. 1961 do 2030, od pol 9. do 9. št. 2031 do 2100, od 9. do pol 10. št. 2101 do 2170, od pol 10. do 10. št. 2171 do 2240, od 10. do pol 11. št. 2241 do 2310, od pol 11. do 11. št. 2311 do 2380, dopoldne od pol 2. do 2. št. 2381 do 2450, od 2. do pol 3. št. 2451 do 2520, od pol 3. do 3. št. 2521 do 2590, od 3. do pol 4. št. 2591 do 2660, od pol 4. do 4. št. 2661 do 2730, od 4. do pol 5. št. 2731 do 2800, od pol 5. do 5. št. 2801 do konca. — Stranka dobi za vsako osebo 20 dkg masti, kilogram stane 12 K. Mast dobe vsi pripadniki te skupine. Izkazati se je pri nakupu masti z rumeno izkaznico za mast (odreže se kupon za avgust), nastavljeni južne železnice morajo prinesiti nakupno knjižico in nastavljeni državne železnice svojo železniško legitimacijo. Brez teh nakazil ne dobi nihče masti.

— Kislo zelje za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo kislo zelje v sredo dne 7. t. m. dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od pol 2. do pol 3. št. 1 do 500, od pol 3. do pol 4. št. 501 do 1000, od pol 4. do pol 5. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 1 K, vse druge stranke po 2 K.

— Kislo zelje za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje v četrtek dne 8. t. m. dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 8. do 9. št. 1 do 500, od 9. do 10. št. 501 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 1 K, vse druge stranke po 2 K.

— Kislo zelje za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja prejmejo kislo zelje v četrtek dne 8. t. m. od 10. do 11. ure dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja. Stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 1 K, vse druge stranke po 2 kroni.

— Kislo zelje za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo kislo zelje v sredo dne 7. t. m. dopoldne od pol 5. do pol 6. pri Jakopiču na Mirju. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 1 K, vse druge stranke po 2 K.

Prosveta.

— Spored koncerta, ki ga izvajata v četrtek, 8. avgusta zvečer točno ob polnočuri uri v veliki dvorani hotela »Union« slavnega umetnika gospod Julij Betetto, c. kr. dvorni operni pevec z Dunaja in gospod Josip Procházka, skladatelj klavirski virtuoz in profesor konservatorija iz Prage, je sledeč: 1. a) R. Strauss: Jutri. b) Brandt Buys: Arija iz opere »Krojač iz Šiške«. (Der Schneider von Schönan.) Poje g. Julij Betetto. 2. a) B. Smetana: Polka v A - molu iz »Čeških plesov«. b) Dr. A. Dvořák: »Nočna poez« iz »Poetičnih slik«. Na klavir svira g. Josip Procházka. 3. a) Josip Pavčič: Priplula je pomlad. b) Fran Gerbič: Kam? c) Fran Gerbič: Pojdem na prejo. Poje g. Julij Betetto. 4. a) Liszt: To mora biti čudežno. b) Robert Fuchs: Krasna noč. c) Robert Fuchs: Sanje. Poje g. Julij Betetto. 5. B. Smetana: Koncertna fantazija na češke narodne pesmi. Na klavir svira g. Josip Procházka. 6. a) Anton Lajovic: Veter veje. b) Anton Lajovic: Mesec v izbi. c) Josip Pavčič: Dedek Samonog. d) Emil Adamič: Pri studencu. Poje g. Julij Betetto.

Razne stvari.

— Kuga na Kitajskem. Misijonarji, ki so dospeli iz Kitajske na Švedsko, poročajo, da divja v nekaterih kitajskih provincijah kuga v svoji najstrašnejši in najnevarnejši obliki. Tekom enega tedna je umrlo 20.000 ljudi. Več stotisoč ljudi je bolnih. Povsod vlada panika, ker grozi kuga, da se razširi.

— Kako krađejo v Nemčiji. Neki južni nemški zavarovalni list prinaša statistiko vlovov v velikih mestih. Izplačila iz naslova zavarovalnih prot vlovom in tatvinam so narasla za štirikratno. V Berlinu je bilo izplačanih samo zavarovalnim prot tatvinam 4.400.000 mark proti 1.600.000 mark leta 1914. Strašne so številke glede tatvin pri paroplovnih družbah in pruskih državnih železnica. Leta 1914. so plačale železnice in družbe 4.200.000 mark odškodnine, leta 1917 pa nekako 57 milijonov mark.

— Reparski umor v hotelu »Bristol« na Dunaju pred sodnijo. Pred poroto na Dunaju se je pričela včeraj razprava proti Kurtu Frankeju in Emu Davitu, ki sta dne 23. maja 1918 umorila uslužbenko Juliano Earl pri družini bančnega ravatelja barona Vivante. Franke je obtožen, da je usmrtil Julio Earl s tem, da jo je udaril, dušil in ji prerezal vrat. Emo Davit je obtožen, da ga je nagovarjal k zločinu in mu pomagal. Hotela sta se polastiti ročne torbe z dragocenim nakitom in okoli 50.000 kron gotovine družine Vivante. Na-

dalje sta obtožena, da sta oškodovala zavod »Prvo avstrijsko splošno zavarovalnico« proti nezgodam na Dunaju za 1704 K 44 vin. In Davit, da je ukradel baronu uro za 1860 K, katero je Franke skrli. Dvorana je polna občinstva. Kurt Franke se priznava krivega v polnem obsegu obtožbe. Pravi, da je imel Davit nanj velik vpliv, imenoval mu je, ker je mnogo pripovedal o svoji preteklosti, zlasti o svojem potovanju v Ameriko. Franke pripoveduje, kako ga je zapeljal Davit k defraudacijam pri zavodu in kako ga je pregovoril za umor, zagotavljač mu, da dobi dober del iz vsebine ročne torbe. Davit se priznava krivega, da je vedel o nameravani umoru, ali zanika, da bi bil provzročitelj zločina. Franke ostaja nato pri svoji izpovedi. Razprava se nadaljuje.

Gospodarstvo.

— Na dunajski borzi je bilo začeto kom tega tedna živahno poslovanje. Kurzi niso sicer šli visoko nazgor, vendar so avancirali za par poenov. Večje povpraševanje je bilo po paroplovnih, premogovnih, orožarskih in mlinarskih delnicah. Veliko zanimanje je bilo za delnice državnih železnic, Avstrijskega kreditnega zavoda in za Škodove. Posebno budimpeščanska klientela je nastopila kot kupovalka ter podprla na ta način kurze. — Budimpeščanska borza je pričela ta teden s pravcato »hausse«. Kurzi so poskočili za 15 do 100 poenov. »Hausse« je vladala na celi črti, posebno pa glede vodilnih papirjev. Zakaj so poskočili kurzi, se ne ve; meni se, da je ta »hausse« samo posledica preobremenitve budimpeščanskega trga s papirnatim denarjem. Budimpešta ne ve, kaj bi pričela z denarjem in radi tega ga nalaga v vse mogoče papirje, ki kažejo le količkej šans.

— Avstro-grška banka ima sedaj 24 milijard bankovcev v prometu, med tem, ko je samo 280 milijonov zlata in srebra v njenih trezorjih.

— Vrednost zaseženega premoženja. Ki je last avstro-ogrskih in nemških vrtd in ki se nahaja v Zedinjenih državah Severne Amerike, znaša, kakor poroča francoski list »Temps«, pol milijarde dolarjev, to je 2500 milijonov kron po kurzu pred vojsko.

— Dobivanje nove žetve. Kako naj se nova žetev za splošno pridelava in kako naj se vse ukrene, ni dovolj, da o tem sklepajo samo politične oblasti in ki t akcijai pritegnjeni faktorji, ki naj potem izdajo potrebne instrukcije, marveč naj bi se k takim posvetovanjem pritegnili tudi širši krogi interesentov, ki naj pravočasno sklenejo in odrede v svrhu rekvizicij vse potrebno.

— Preskrba usnjarske industrije s stroji. C. in kr. vojno ministrstvo je sporočilo trgovskemu ministrstvu, da dobe pridobivalci smrekovega lubja poleg plačila tudi za vsak vagon lubja 3 pare podplatov, katere jim bude nakazala centrala za kože in usnje na Dunaju (A. G. Dunaj II. Aspernbrückengasse 4/6). V to svrhu naj se obračajo pridobivalci smrekovega lubja z izkazili, koliko so ga oddali, na zgoraj označeno centralo, ki jim bude takoj nakazala za vsak vagon 3 pare podplatov.

— Pospešitev nabave smrekovega lubja. Kaj je občutno pomanjkanje vojaškega usnja, je c. in kr. vojno ministrstvo v sporazumu s poljedelskim ministrstvom odredilo, da se letos pridobi kolikor mogoče smrekovega lubja. V to svrhu so se zvišale za lubje maksimalne cene, centrala za kože in usnje se je pa obvezala, da po nastavljenih cenah vsega prevzame. Posestniki gozdov in pridobivalci lubja tudi za čas pridobivanja lubja lahko dobe potrebnost število vojnih vjetnikov, katere bodo morali sami prehranjevati. Obrniti se je zanje vsakemu na svoje pristojno nakazovalnico za vojne vjetnike. Pridobljeno lubje naj se pošlje centrali za kože in usnje (Häute und Ledercentralen A. G. Wien II. Aspernbrückengasse 4/6) ali tovarnam, ki izdelujejo usnje.

— Vojaški konji, ki so bili prodani od 1. avgusta naprej, oziroma ki bodo v bodoče prodani, se več nadomestijo. Do sedaj je namreč smel vsak kucep vojaškega konja tekom treh tednov, zahtevajo od vojaškega eraria, da mu ta izroči brezplačno še enega konja, ako mu je prejšnji poginil. Vojno ministrstvo pa razlašda sedaj, da se ne bodo več nadomestili konji ter pravi, da se bodo samo zdravi konji prodajali. Za konje, ki so se prodali pred 1. avgustom t. l. bodo dal vojaški erar nadomestilo tako, kakor do sedaj.

— Transporno dovoljenje za sadje. »Wiener Ztg.« priobčuje naredbo urada za ljudsko prehrano, po kateri se najmanjša množina, za katero velja pri pošiljateljih jabolk

MLATILNICE

za pogon s silo in z roko, dalje čistilne
mlatilnice najnovelše konstrukcije, čistil-
nike, trijerja, stiskalnice za grozdje in sadje,
mline za žito in sadje, gepelje, slamosre-
znice, brzoparilnike, kotle za žganje, brane in pluge ter
razne druge poljedelske stroje iz največjih tovarov, za-
jamčeno dobre kakovosti, ima vedno na zalogi **Fr. Hitti**,
zaloga poljedelskih strojev
Fr. Hitti, v Ljubljani, Martinova cesta št. 2.
Dalje opozarjam na svojo veliko zalogo priznano in dokazano najboljših
pripravnih za vsako mletov. **Dobra in najco-**
ročnih mlinov, nejša potreba vsakemu zjamčena.